

Nasjonal veileder - Felles sikkerhets sertifikat

Innhold

1	Innledning	2
2	Forkortelser og kilder	2
2.1	Forkortelser	2
2.2	Linker	2
3	Søknad om et felles sikkerhets sertifikat	3
3.1	One-Stop Shop (OSS)	3
3.2	Valg av sikkerhets sertifiseringsorgan	3
3.3	Søknadsfilen struktur og innhold	3
3.4	Språk	4
3.5	Kommunikasjon	4
3.6	Gebyrer og avgifter	4
3.7	Forsikring	4
3.8	Grenseoverskridende avtaler	4
3.9	Notifiserte nasjonale regler	4
4	Vurderingsprosess for et felles sikkerhets sertifikat	5
5	Nasjonal klageprosedyre	6
6	Forutsetninger for å kjøre i Norge	6
7	Eksempler	6
8	Vedlegg 1: Nasjonale notifiserte regler, krav og nødvendig dokumentasjon	8
9	Vedlegg 2: Vurderingsprosessen	9
10	Vedlegg 3: Forskjeller basert på valg av sikkerhets sertifiseringsorgan	10

1 Innledning

Ved implementering av den fjerde jernbanepakken og direktiv (EU) 2016/798 (sikkerhetsdirektivet), skal jernbaneforetakene ha et felles sikkerhetssertifikat («*single safety certificate*» eller «SSC» på engelsk) som betingelse for å få adgang til jernbaneinfrastrukturen. Et felles sikkerhetssertifikat erstatter sikkerhetssertifikater del A og B og søknader for sikkerhetssertifikater skal sendes gjennom One Stop Shop (OSS).

ERA har etablert «Søknadsveileder for tildeling av felles sikkerhetssertifikater – veiledning til søkere» som beskriver prosessen på europeisk nivå. Ulike europeiske land har også noen regler som ikke er helt like. Denne veilederen er et supplement til ERAs veileder, og omhandler de spesifikke nasjonale kravene som må følges dersom jernbaneforetak vil kjøre i Norge.

Dersom en søknad om et felles sikkerhetssertifikat dekker flere land, inkludert Norge, blir ERA definert som sikkerhetssertifiseringsorgan, men da med Statens Jernbanetilsyn (SJT) som ansvarlig for vurdering av de nasjonale reglene. Relevant informasjon finnes derfor også i denne veilederen.

Veilederen kan benyttes av norske og utenlandske jernbaneforetak som ønsker å:

- Søke om felles sikkerhetssertifikat for å operere på det norske jernbanenettet
- Endre sine eksisterende sikkerhetssertifikater på grunn av betydelige endringer i virksomhetens type eller omfang
- Forny sine eksisterende sikkerhetssertifikater

Veilederen baserer seg på ERAs veileder og gjeldende regelverk. Den innebærer ikke skjerping av eksisterende regelverkskrav og er ikke uttømmende eller bindende. Virksomheten har et selvstendig ansvar for å kjenne til og etterleve gjeldende jernbanelovgivning.

2 Forkortelser og kilder

2.1 Forkortelser

Forkortelser	Betydning	Forklaring på norsk
CSM for SMS	Common Safety Methods on Safety Management System requirements	Felles sikkerhetsmetoder for krav til sikkerhetsstyringssystemer
ERA	the European Railway Agency	Det europeiske unions jernbanebyrået Byrået
EU	the European Union	Den europeiske union
LEF	Legal Entity Form	Firmaattest
OSS	One-Stop Shop	ERAs IT-system for å motta og behandle søknader om felles sikkerhetssertifikat
SSC	Single Safety Certificate	Felles sikkerhetssertifikat
SJT	Statens jernbanetilsyn	Den nasjonale sikkerhetsmyndigheten for Norge
TSI OPE	Technical Specification for Interoperability relating to the operation and traffic management subsystem	Teknisk spesifisering for samtrafikkeveier som gjelder for delsystemet for drift og trafikkledning

2.2 Linker

ERAs veileder:

Veileder – Søknadsveileder for tildeling av felles sikkerhetssertifikater – veiledning til søkere

https://www.era.europa.eu/applicants/applications-single-safety-certificates_en

https://www.era.europa.eu/sites/default/files/activities/docs/guide_ssc_application_for_applicants_no.pdf

One-Stop Shop (OSS) portalen:

<https://oss.era.europa.eu/logon.html>

3 Søknad om et felles sikkerhets sertifikat

Det anbefales at en søknad om felles sikkerhets sertifikat leveres **minst seks måneder** før:

- planlagt startdato for enhver ny virksomhet som krever et **nytt** felles sikkerhets sertifikat
- planlagt startdato for virksomhet etter én eller flere vesentlige endringer i virksomhetens art eller omfang eller trafikkområde, som krever en **oppdatering** av det felles sikkerhets sertifikatet
- utløpet av gyldighetsperioden for det gjeldende felles sikkerhets sertifikatet, som krever en **fornyning** av det felles sikkerhets sertifikatet for å opprettholde virksomheten.

Det er viktig å bemerke at den første søknaden for et felles sikkerhets sertifikat skal alltid legges inn i OSS som en **ny søknad** (dvs. ikke en fornyelse eller endring), selv om virksomheten har per i dag gyldig sikkerhets sertifikat del A og/eller B.

3.1 One-Stop Shop (OSS)

OSS er en IT-plattform som administreres av ERA og skal brukes for søknader om felles sikkerhets sertifikater, selv om felles sikkerhets sertifikat gjelder kun for Norge og at SJT er valgt som sikkerhets sertifiseringsorgan. Den skal brukes om man søker om nytt, endret eller fornyet sikkerhets sertifikat.

Med OSS kan søkeren få tilgang til status på alle trinn av vurderingsprosessen, utfallet av vurderingen og beslutningen om hvorvidt et felles sikkerhets sertifikat skal utstedes eller ikke.

OSS Nettportal: <https://oss.era.europa.eu/logon.html>

3.2 Valg av sikkerhets sertifiseringsorgan

Dersom trafikkområdet gjelder bare for Norge, kan søkeren velge i OSS hvilket organ som skal være ansvarlig for å utstede det felles sikkerhets sertifikatet, og blir derfor definert som sikkerhets sertifiseringsorgan:

- Byrået: ERA
- Den nasjonale sikkerhets myndigheten for Norge: SJT

Denne veilederen dekker nasjonal implementering og er hovedsakelig fokusert på når **SJT er valgt som sikkerhets sertifiseringsorgan**. Dersom søknaden om et felles sikkerhets sertifikat dekker flere land, inkludert Norge, blir ERA definert som sikkerhets sertifiseringsorgan og SJT ansvarlig for vurdering av nasjonale regler.

Forskjeller mellom når den nasjonale sikkerhets myndigheten og Byrået opptrer som sikkerhets sertifiseringsorgan finnes i vedlegg 3.

3.3 Søknadsfilen struktur og innhold

I henhold til direktiv (EU) 2016/798 er formålet med det felles sikkerhets sertifikatet å fremlegge bevis for at jernbaneforetaket:

- har etablert et sikkerhets styringssystem som fastsatt i artikkel 9 i direktiv (EU) 2016/798
- oppfyller kravene fastsatt i relevante notifikerte nasjonale regler (se vedlegg 1)
- er i stand til å operere på en sikker måte

Søknadsfilen består derfor av følgende:

- søknadsskjema
- **en undertegnet firmaattest** (*Legal Entity Form (LEF)*) med dokumentasjon som beviser rettsevne, juridisk status og at den som har signert avtalen har fullmakt til å signere. Hvis søkeren har en egen adresse for fakturering, anbefales det å inkludere denne informasjonen i en egen fil og laste den opp i OSS
- underlagsdokumentasjon som viser at søkeren har **etablert et sikkerhets styringssystem** i samsvar med artikkel 10 nr. 3 bokstav a) i direktiv (EU) 2016/798
- underlagsdokumentasjon som viser at søkeren oppfyller **kravene i relevante notifikerte nasjonale regler** i samsvar med artikkel 8 i direktiv (EU) 2016/798
- kryssreferanser til hvor i sikkerhets styringssystemet det dokumenteres **oppfyllelse av kravene til CSM for SMS** og **kravene i gjeldende teknisk spesifisering** for samtrafikkevne relatert til delsystemet for drift og trafikkleidelse, samt gjeldende nasjonale regler
- **gjeldende status for plan(er) om korrigerende tiltak** for å rette opp eventuelle alvorlige tilfeller av manglende etterlevelse eller andre utfordringer avdekket under tilsynsaktiviteter siden foregående vurdering. Dersom søknaden gjelder fornyelse eller oppdatering av et eksisterende felles sikkerhets sertifikat, bør dette omfatte eventuelle utestående punkter fra tidligere vurderinger.

Søknadsfilen må leveres **elektronisk i OSS** ved bruk av skjemaene som ligger i systemet.

Ved bruk av de sjekklisterne eller malene som er tilgjengelig i OSS vil søkeren bli anmodet om å sjekke sin underlagsdokumentasjon opp mot følgende krav:

- kravene angitt i vedlegg 1 til CSM for SMS (ytterligere opplysninger om disse kravene finnes i Byråets veiledning om SMS-krav)
- de tekniske kravene i gjeldende teknisk spesifikasjon for samtrafikkeveie som gjelder for delsystemet for drift og trafikkledning (TSI OPE)
- kravene fastsatt i relevante nasjonale regler, i hver av medlemsstatene som berøres av det aktuelle trafikkområdet (se vedlegg 1)

3.4 Språk

Dersom en nasjonal sikkerhetsmyndighet opptre som sikkerhetssertifiseringsorgan skal språket som benyttes i søknadsfilen være relevant medlemsstats språk i det planlagte trafikkområdet. Det forventes at norsk brukes for søknader som gjelder for Norge og hvor SJT er valgt som sikkerhetssertifiseringsorgan.

Dersom sikkerhetssertifiseringsorganet er ERA, se vedlegg 3.

Uavhengig av sikkerhetssertifiseringsorgan som velges, for delen av søknadsfilen som gjelder dokumentasjon av etterlevelse av notifikerte nasjonale regler: det språk som er fastsatt av relevant medlemsstat som berøres av det planlagte trafikkområdet, og angitt i søknadsveiledning fra relevant nasjonal sikkerhetsmyndighet.

3.5 Kommunikasjon

Skriftlig kommunikasjon mellom SJT og søkerne foregår i OSS. I tillegg til skriftlig kommunikasjon, tilbyr SJT også veiledningsmøter/avklaringsmøter.

Den som ber om møte fører referat fra møtene og alle typer samordningsaktiviteter, sender kopier til alle deltakere og laster opp referatene i OSS.

3.6 Gebyrer og avgifter

Dersom sikkerhetssertifiseringsorganet er SJT, og fordi Norge ikke tar avgifter eller gebyr for veiledning eller saksbehandling, betaler søkeren ikke gebyrer eller avgifter.

Dersom sikkerhetssertifiseringsorganet er ERA skal det betales gebyr, se vedlegg 3.

3.7 Forsikring

Jernbaneforetaket skal være tilstrekkelig forsikret eller ha tilstrekkelig garanti for erstatningsansvar som kan oppstå på grunn av virksomheten, herunder dekning av erstatningsansvar i tilfelle ulykker, særlig når det gjelder passasjerer, bagasje, frakt, post og tredjemann. I Norge må forsikringen eller garantien som minimum ha en dekning på 4500 G (folketrygdens grunnbeløp) per skadetilfelle.

3.8 Grenseoverskridende avtaler

Jernbaneforetak kan operere så langt som til nabomedlemsstatenes grensestasjoner, dersom det foreligger en avtale med aktuell medlemsstat.

Dersom jernbaneforetaket søker om trafikk til en grensestasjon i Sverige, skal dette komme tydelig frem i søknaden. For øyeblikket, er det ingen grenseoverskridende avtale etablert med Sverige. Det er derfor viktig å ta kontakt med SJT i god tid før søknaden sendes inn, slik at myndigheten i Sverige kan kontaktes for å konsultere om muligheten for å etablere en grenseoverskridende avtale.

Dersom det ikke lar seg gjøre å etablere grenseoverskridende avtale for grensestasjon(er), må jernbaneforetaket søke om utvidelse av felles sikkerhetssertifikat til også å omfatte strekningen fra norskegrensen til grensestasjonen i Sverige, og da velges ERA som sikkerhetssertifiseringsorgan via OSS.

3.9 Notifikerte nasjonale regler

Krav om enkeltfeilprinsippet og barrierer, jf. sikkerhetsforskriften, er nasjonale regler for Norge.

- Virksomheten skal planlegges, organiseres og utføres med henblikk på at en enkeltfeil ikke skal føre til en jernbaneulykke.
- Jernbanevirksomheten skal ha barrierer som reduserer sannsynligheten for at feil, fare- og ulykkessituasjoner utvikler seg.
- Barrierene skal være identifisert, og det skal være kjent i virksomheten hvilke barrierer som er etablert og hvilke funksjoner de skal ivareta. Der det er nødvendig med flere barrierer skal det være tilstrekkelig uavhengighet mellom barrierene.

Barrierer er en del av virksomhetens sikkerhetsstyring og kontinuerlige forbedring. Gjennom sikkerhetsstyring i virksomheten koordineres aktiviteter for å etablere og opprettholde barrierer slik at de til enhver tid opprettholder sin funksjon.

Styringselementene er alle de tingene virksomheten gjør for å ha kontroll på barrierene. Det er viktig å være klar over at det kan være stor forskjell på hvilke styringselementer en virksomhet trenger. Barrierene må være kjente, uavhengige og skal følges opp systematisk.

Vedlegg 1 kan brukes for å beskrive oppfyllelse av nasjonale regler.

4 Vurderingsprosess for et felles sikkerhetssertifikat

Vurderingsprosessen for et felles sikkerhetssertifikat omfatter følgende trinn:

Vurderingsprosessen beskrives på overordnet nivå med tidsramme i tabell under. Mer informasjon finnes i ERAs sin veileder.

Steg	Bekrivelsen	Tidsramme
Forhåndskontakt (valgfridd)	Det anbefales søkeren å anmode om forhåndskontakt eller veiledning via OSS før søknaden om nytt, oppdatert eller fornyet sikkerhetssertifikat sendes, for å få hjelp til å forstå hva som forventes, og for å redusere risikoen for at utstedelsen av sertifikatet blir forsinket.	-
Mottak av søknad	Når en søknad er levert, vil OSS automatisk og umiddelbart bekrefte at søknaden er mottatt. Meldingen til søkeren inneholder også opplysninger om startdatoen for vurderingen som milepæler og frister som vurderingen vil bli målt mot.	Minst 6 måneder før planlagt startdato eller utløpsdato
Innledende kontroll	Innledende kontroll sikrer at underlagsdokumentene søkeren har levert er tilstrekkelige, relevante og konsistente, slik at detaljert vurdering kan starte. Søkeren blir informert om resultater fra innledende kontroll. Dersom kontrollen viser at søknaden ikke er komplett, blir det enten sendt en forespørsel om supplerende dokumentasjon, eller avslag av søknaden.	Innen 1 måned etter mottatt søknad.
Detaljert vurdering	Detaljert vurdering starter etter en positiv beslutning om at søknaden er komplett, relevant og konsistent. Dersom problemstillinger identifiseres, blir søkeren kontaktet via OSS for svar og eventuelt behov for oppdatering av søknadsfilen.	-
Beslutning	Følg brev, vurderingsrapport og eventuelt felles sikkerhetssertifikat, gjøres tilgjengelig i OSS, og søkeren blir varslet elektronisk. Felles sikkerhetssertifikat blir i tillegg registrert av sikkerhetsertifiseringsorgan i ERADIS databasen.	Innen 4 måneder etter søknadsfilen er komplett.

5 Nasjonal klageprosedyre

Etter en anmodning om fornyet vurdering, og dersom den negative beslutningen bekreftes, kan søkeren fortsatt klage på sikkerhetssertifiseringsorganets beslutning som nevnt i artikkel 10 (12) i direktiv (EU) 2016/798.

Dersom sikkerhetssertifiseringsorganet er SJT, kan vedtaket påklages til Samferdselsdepartementet etter reglene i forvaltningsloven § 28 flg, innen 3 uker fra mottakelse av brevet. En eventuell klage sendes til Statens jernbanetilsyn. Det vises for øvrig til retten etter forvaltningsloven § 18, jf. § 19 til å se sakens dokumenter.

6 Forutsetninger for å kjøre i Norge

I tillegg til et felles sikkerhetssertifikat, må jernbaneforetak ha en gyldig lisens for Norge (lisens utstedt i en annen EØS-stat eller i Sveits gjelder også i Norge) for å kunne kjøre i Norge.

7 Eksempler

I eksemplene under skisseres søknadsprosessen for felles sikkerhetssertifikat for ulike alternativer.

Eksempel 0: jernbanevirksomhet har sikkerhetssertifikat del A og/eller B i Norge

En virksomhets sikkerhetssertifikat del A og/eller B må fornyes eller skal endres. Virksomheten må søke om nytt felles sikkerhetssertifikat som beskrevet i eksempler 1 og 2.

Eksempel 1: Nytt felles sikkerhetssertifikat kun for Norge

En virksomhet ønsker å begynne og operere kun i Norge. Virksomheten må søke om felles sikkerhetssertifikat ved bruk av OSS, og kan da velge SJT som sikkerhetssertifiseringsorgan. SJT behandler da søknaden i henhold til retningslinjer fra ERA samt nasjonale krav og utsteder felles sikkerhetssertifikat, alternativt gir avslag ved behov. Det er ikke knyttet avgifter eller gebyrer til søknader der SJT er sikkerhetssertifiseringsorgan.

Eksempel 2: Nytt felles sikkerhetssertifikat for Sverige og Norge

En virksomhet ønsker å operere i Sverige og Norge. Virksomheten må søke om felles sikkerhetssertifikat ved bruk av OSS, og ERA vil være sikkerhetssertifiseringsorgan ettersom det er flere land involvert. Søknaden vil bli vurdert i henhold til ERAs krav samt nasjonale krav i alle landene det søkes om. SJT vil bli involvert for å vurdere nasjonale krav. Søker må betale avgift/gebyr i henhold til ERAs satser.

Eksempel 3: Fornyelse av felles sikkerhetssertifikat kun for Norge

En virksomhets felles sikkerhetssertifikat går ut og må fornyes. Virksomheten må søke om fornyelse av felles sikkerhetssertifikat ved bruk av OSS. Ettersom virksomheten kun opererer i Norge kan SJT velges som sikkerhetssertifiseringsorgan. SJT behandler da søknaden i henhold til retningslinjer fra ERA samt nasjonale krav og utsteder fornyet felles sikkerhetssertifikat, alternativt gir avslag ved behov. Det er ikke knyttet avgifter eller gebyrer til søknader der SJT er sikkerhetssertifiseringsorgan.

Eksempel 4: Fornyelse av felles sikkerhetssertifikat for flere land

En virksomhet har felles sikkerhetssertifikat for flere land inkludert Norge. Virksomheten må søke om fornyelse av felles sikkerhetssertifikat ved bruk av OSS, og ERA vil være sikkerhetssertifiseringsorgan ettersom det er flere land involvert. Søknaden vil bli vurdert i henhold til ERAs krav samt nasjonale krav i alle landene som er inkludert i søknaden. SJT vil bli involvert for å vurdere nasjonale krav. Søker må betale avgift/gebyr i henhold til ERAs satser.

Eksempel 5: Utvidelse av felles sikkerhetssertifikat for Norge

En virksomhet har felles sikkerhetssertifikat for Sverige og Danmark, og ønsker å utvide sertifikatet til å gjelde Norge. Virksomheten må søke om utvidelse av felles sikkerhetssertifikat ved bruk av OSS, og ERA vil være sikkerhetssertifiseringsorgan ettersom det er flere land involvert. Søknaden vil bli vurdert i henhold til ERAs

krav og nasjonale krav. SJT vil bli involvert for å vurdere nasjonale krav. Søker må betale avgift/gebyr i henhold til ERAs satser.

Eksempel 6: Utvidelse av felles sikkerhetssertifikat for andre land

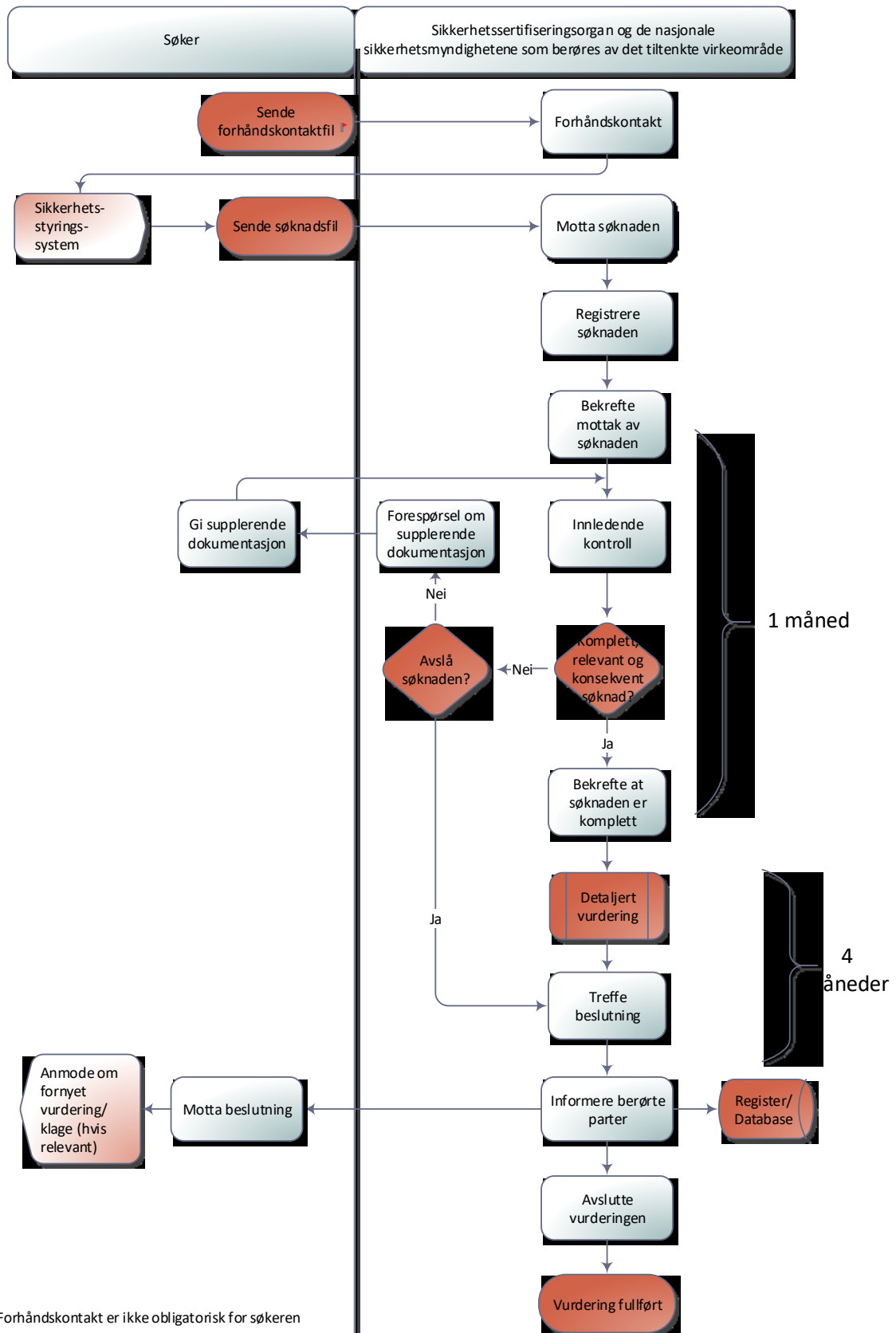
En virksomhet har felles sikkerhetssertifikat som gjelder kun for Norge og ønsker å utvide sertifikatet til å gjelde for Sverige. Virksomheten må da søke om utvidelse av felles sikkerhetssertifikat ved bruk av OSS og ERA vil være sikkerhetssertifiseringsorgan ettersom det er flere land involvert. SJT vil ikke bli involvert for å vurdere nasjonale krav men blir informert om utvidelsen. Søker må betale avgift/gebyr i henhold til ERAs satser.

#	Søknad	Området	Plattform	Sikkerhets sertifiseringsorgan	Vurdering av norske nasjonale krav	Avgifter eller gebyrer
1	Nytt felles sikkerhetssertifikat	Kun Norge	OSS	Statens jernbanetilsyn	Statens jernbanetilsyn	Ingen avgift eller gebyr
2		Sverige og Norge	OSS	ERA (flere land involvert)	Statens jernbanetilsyn	Iht ERAs satser
3	Fornyelse av felles sikkerhetssertifikat	Kun Norge	OSS	Statens jernbanetilsyn	Statens jernbanetilsyn	Ingen avgift eller gebyr
4		Flere land	OSS	ERA (flere land involvert)	Statens jernbanetilsyn	Iht ERAs satser
5	Utvidelse av felles sikkerhetssertifikat	Gyldig for andre land - skal inkludere Norge	OSS	ERA (flere land involvert)	Statens jernbanetilsyn	Iht ERAs satser
6		Gyldig for Norge - skal inkludere andre land	OSS	ERA (flere land involvert)	Ikke relevant	Iht ERAs satser

8 Vedlegg 1: Nasjonale notifiserte regler, krav og nødvendig dokumentasjon

Fylles ut av nasjonal sikkerhetsmyndighet		Fylles ut av søker	
Referanse (Referanse til gjeldende notifisert regel)	Krav (Overskriftene til kravet fastsatt i notifisert nasjonal regel)	Dokumentasjon (Dokumentasjonsreferanse/ versjon/ dato/ kapittel/ avsnitt etc.)	Beskrivelse (Kort beskrivelse av innhold i dokumentasjon)
Sikkerhetsforskriften, Enkeltfeilprinsippet og barrierer	Virksomheten skal planlegges, organiseres og utføres med henblikk på at en enkeltfeil ikke skal føre til en jernbaneulykke.		
	Jernbanevirksomheten skal ha barrierer som reduserer sannsynligheten for at feil, fare- og ulykkessituasjoner utvikler seg.		
	Barrierene skal være identifisert, og det skal være kjent i virksomheten hvilke barrierer som er etablert og hvilke funksjoner de skal ivareta. Der det er nødvendig med flere barrierer skal det være tilstrekkelig uavhengighet mellom barrierene.		

9 Vedlegg 2: Vurderingsprosessen

10 Vedlegg 3: Forskjeller basert på valg av sikkerhetsertifiseringsorgan

	Valgt sikkerhetsertifiseringsorgan	
	SJT (den nasjonale sikkerhetsmyndigheten)	ERA
Språk	Sikkerhetsstyringssystemet: Norsk	Sikkerhetsstyringssystemet: Et av de offisielle språkene i Den europeiske union
	Dokumentasjon av etterlevelse av notifiserte nasjonale regler: Norsk	Dokumentasjon av etterlevelse av notifiserte nasjonale regler: Norsk
Kommunikasjon	Gjennom OSS. Hovedkontakt / saksbehandler: SJT	Gjennom OSS. Hovedkontakt / saksbehandler: ERA
Gebyrer og avgifter	Ingen	iht Kommissjonens gjennomføringsforordning (EU) 2018/764 <i>[om gebyrer og avgifter som skal betales til Den europeiske unions jernbanebyrå og tilhørende betalingsvilkår]</i> .
Klageprosedyre	Klagefrist: 3 uker	Klagefrist: 1 måned
	Referanse: forvaltningsloven	Referanse: Kommissjonens gjennomføringsforordning (EU) 2018/867 [saksbehandlingsregler for Byråets klageinstans(er)]
	Organ: Samferdselsdepartementet	Organ: ERA Boards of Appeal (Byråets klageinstans(er))